

Ce este ADOS®-2?

ADOS®-2 este o evaluare standardizată, semi-structurată a comunicării, a interacțiunii sociale, a jocului/folosirii imaginative a anumitor materiale și a comportamentelor restrictive și repetitive în cazul persoanelor trimise către investigație, ca urmare a suspiciunii prezenței unor posibile tulburări din spectrul autist (TSA). Programul ADOS-2 este varianta revizuită a [Autism Diagnostic Observation Schedule™ \(ADOS™, Programul de Observație pentru Diagnosticul Autismului; Lord, Rutter, DiLavore și Risi, 1999\)](#), recunoscut la nivel internațional drept standardul de aur al evaluării prin observație pentru diagnosticarea TSA (Kanne, Randolph, & Farmer, 2008; Ozonoff, Goodlin-Jones, & Solomon, 2005).

ADOS®-2 include cinci module de evaluare, iar fiecare modul include activități standard, concepute să genereze comportamente direct relevante pentru diagnosticul TSA, la diferite niveluri de dezvoltare și vârste cronologice. Caietele de protocol ghidează examinatorul în administrarea activităților, în codarea comportamentelor observate și în scorarea algoritmului. ADOS®-2 poate fi folosit pentru persoane cu o gamă largă de niveluri de dezvoltare și de limbaj. Unul dintre cele cinci module este ales pentru a fi administrat în funcție de abilitățile de limbaj expresiv și de vârsta cronologică a persoanei, precum și a adecvării materialelor de evaluare la nivelul de maturitate individual asociat.

Fiecare modul ADOS®-2 are propriul său caiet de protocol care oferă ordine și structură în administrarea, codarea și scorarea modulului. Secțiunea Observație este folosită de către examinator, în timpul sesiunii, pentru a ghida prezentarea și observarea activităților și pentru a lua notițe. Secțiunea codare este folosită imediat după sesiune, când examinatorul atribuie scoruri globale în baza comportamentului observat al persoanei. După completarea codării, Algoritmul este folosit pentru a facilita scorarea. O prezentare a modulelor ADOS-2 este oferită în continuare.

Cele cinci caiete de protocol sunt următoarele:

- Modulul Toddler. Pentru evaluarea copiilor între 12 și 30 de luni și care nu folosesc vorbirea în sintagme în mod constant.
- Modulul 1. Pentru evaluarea copiilor de 31 de luni sau mai în vârstă și care nu folosesc vorbirea în sintagme în mod constant.
- Modulul 2. Pentru evaluarea copiilor de orice vârstă care folosesc vorbirea în sintagme, dar care nu sunt fluenți verbali.
- Modulul 3. Pentru evaluarea copiilor și adolescenților tineri care sunt fluenți verbal.
- Modulul 4. Pentru evaluarea adolescenților mai în vârstă și a adulților care sunt fluenți verbal.

Pentru mai multe detalii, consultă secțiunile Scale și Caracteristici pe pagina testului.

Cui se adresează și pentru ce este recomandat ADOS-2®?

Deși o varietate de specialiști pot folosi ADOS-2®, modul în care utilizează rezultatele în scrierea rapoartelor și în formularea recomandărilor, ar trebui să fie consecvent cu activitatea profesională din domeniul lor. Spre exemplu, psihologii clinicieni și medicii ar putea folosi ADOS-2® pentru a susține un diagnostic medical; psihologii școlari ar putea folosi rezultatele pentru a justifica o încadrare în învățământul special; terapeuții ocupaționali și logopezii ar putea folosi rezultatele pentru planificarea tratamentului.

ADOS-2® este un instrument psihometric clinic de clasă C. Profesioniștii care intenționează să utilizeze ADOS-2®, ar trebui să dețină a priori educație, pregătire și experiență, care să includă utilizarea de (baterii de) teste administrate individual, precum și o expunere extensivă la temele relaționate cu TSA. În toate cazurile, fiecare profesionist care utilizează ADOS-2® trebuie să se asigure că specializarea, experiența și pregătirea sa sunt adecvate pentru scopul urmărit. Atunci când utilizează ADOS-2®, examinatorii trebuie să fie suficient de familiarizați cu activitățile și modul de codare astfel încât să-și poată concentra atenția pe observarea individului evaluat, nu pe detaliile de administrare. Este de asemenea critic pentru examinator să exerseze folosirea ADOS-2® cu cazuri care nu reprezintă evaluări formale și să se familiarizeze pe deplin cu activitățile de evaluare, câștigând încrederea că poate aplica corect și acurat categoriile de coduri. Cantitatea de exercițiu necesar pentru fiecare examinator variază, deoarece depinde de experiența anterioară a examinatorului în ceea ce privește TSA, observațiile formale și administrările individuale.

Care sunt particularitățile ADOS®-2?

OPTIMIZĂRILE. Comparativ cu versiunea precedentă, elementele noi ale ADOS®-2 includ următoarele: i) manualul și protocoale actualizate pentru toate modulele, cu recomandări îmbunătățite de administrare, codare și interpretare; ii) algoritmi revizuiți pentru modulele 1-3; iii) scoruri comparative pentru modulele 1-3; iv) modulul Toddler (destinat copiilor mici) și algoritmi asociați pentru evaluarea copiilor de la cele mai fragede vârste.

CO-ADMINISTRAREA DIAGNOSTICĂ. ADOS®-2 este doar o componentă a unei evaluări diagnostice complete pentru TSA. El oferă informații numai cu privire la comportamentele curente și bazate pe un eșantion de timp limitat. Evaluarea TSA, ca și evaluarea altor tulburări, necesită evaluarea mai multor domenii de funcționare, cu mai multe instrumente și colectarea de informații din surse multiple. Specialiștii care folosesc ADOS®-2 ar trebui să rețină că informația furnizată de acest instrument nu ar trebui să fie niciodată folosită izolat pentru a determina diagnosticul clinic al unui individ sau eligibilitatea sa pentru diverse servicii. Pentru un diagnostic clinic complet, vor fi necesare informații suplimentare precum cele legate de istoricul dezvoltării și provenind adeseori dintr-o observație mai îndelungată, dar și un interviu detaliat cum este Autism Diagnostic Interview®-Revised (ADI®-R, [Interviul de diagnosticare a autismului, revizuit; Rutter, Le Couteur și Lord, 2003](#)) sau alte interviuri cu însoțitorii/aparținătorii sau chestionare cum ar fi Social Communication Questionnaire® (SCQ®, [Chestionarul comunicării sociale \(Rutter, Bailey și Lord 2003; vezi și Corsello et al., 2007\)](#). În plus, informații despre abilitățile cognitive și de limbaj ale persoanei sunt necesare pentru a interpreta comunicarea și comportamentele sociale, cu scopul de a pune un diagnostic clinic de TSA.

COMPATIBILITATE DSM ȘI ICD. ADOS-2® ia în considerare criteriile DSM-IV, ICD-10, cât și studii determinate, incluzând criteriile cele mai importante în structura sa.